

АРМІЯ

INFORM

дайджест

**ОДНОРАЗОВА
ГРОШОВА ДОПОМОГА
ВИПЛАЧУЄТЬСЯ ОДРАЗУ
ПІСЛЯ УКЛАДЕННЯ
ПЕРШОГО КОНТРАКТУ**

4-5 стор

ДАЙДЖЕСТ
ІНФОРМАЦІЙНОГО
АГЕНТСТВА

Адреса:
м. Київ,
вул. Князів Острозьких,
буд. 45/1, корп. 33.
armyinform.com.ua

press@armyinform.com.ua
[@army_inform](https://fb.com/armyainform)
[@armyinformcomua](https://armyinform.com.ua)
+38 (044) 285-70-33

Начальник
Інформаційного агентства
Віталій САРАНЦЕВ

Віддруковано
ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
м. Київ, 04073.
Зам. №90137
Наклад: 35 000 прим.

ОДНОРАЗОВА
ГРОШОВА ДОПОМОГА
ВИПЛАЧУЄТЬСЯ ОДРАЗУ
ПІСЛЯ УКЛАДЕННЯ
ПЕРШОГО КОНТРАКТУ

Зміст

Одноразова грошова допомога в разі підписання першого контракту.....	4
У світовій практиці такі операції не виконували: військові хірурги дістали флешету з ниркової вени.....	6
Куди телефонувати, коли виникли запитання під час проходження ВЛК.....	8
Додаткова грошова винагорода: кому, скільки і за що.....	9
Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань у 2023 році: особливості виплати.....	10
Отримати кошти на ремонт пошкодженого внаслідок війни житла: стартувала програма «Відновлення».....	12
Які потреби у військових та ветеранів: результати комплексного дослідження.....	13
Як військовослужбовцю підтвердити травму.....	14
Довідка про обставини травми: що треба знати.....	16
Переможна зброя вітчизняного війська.....	18
Історії звияги українців різних часів.....	20
Лаврін Капуста – перший серед козацьких розвідників.....	22
30 війн із Заклятим сусідом. Перша «бавовна» кам'яного муру, або Як москалів зі Стародуба викурили.....	24
Як із російського брухту створюють історичні експонати.....	26
Танк «Армата»... навіть не для параду.....	28
Спалена 452 роки тому москва – натяк для «бункерного діда».....	30
Як обдурити тепловізор	32
Кросворд.....	34
На дозвіллі.....	35

Саме мир ми залишимо нашим дітям і онукам як спадщину сьогодні

«Саме мир ми залишимо нашим дітям і онукам як спадщину сьогодні. Ми не маємо й не хочемо інших альтернатив. Але, щоб залишити мир у спадщину, ми повинні дійти до того дня, коли зможемо сказати, що ми завершуємо цю війну нашою перемогою», – Президент України Володимир Зеленський.

СОЦЗАХІСТ

Одноразова грошова допомога в разі підписання першого контракту

ОДНОРАЗОВА ГРОШОВА ДОПОМОГА ВИПЛАЧУЄТЬСЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ОДРАЗУ ПІСЛЯ УКЛАДЕННЯ НИМИ **ПЕРШОГО КОНТРАКТУ**

ЯКІ КАТЕГОРІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ОТРИМУЮТЬ ГРОШОВУ ДОПОМОГУ

- особи, які приймаються на посади рядового складу строком на **3 роки**;
- особи, які приймаються на посади сержантського та старшинського складу строком **на 3 роки й більше**;
- особи, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу строком **на 1 рік і більше**;
- особи, що підписали контракт строком **на 5 років і більше**, із числа військовослужбовців, призначених на посади осіб сержантського та старшинського складу, осіб офіцерського складу після закінчення вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (підготовка яких здійснюється за державним замовленням), за умови вступу до виконання обов'язків за цими посадами.

ПРО ЯКІ СУМИ ЙДЕТЬСЯ

Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» установив прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць розміром з 1 січня – **2589** грн. Тож із нового року зростає й одноразова грошова допомога для військовослужбовців. Нині вона становить:

- для осіб рядового складу – **21 472** грн;
- для осіб сержантського та старшинського складу – **24 156** грн;
- для осіб офіцерського складу – **26 840** грн.

ЯК ОТРИМАТИ ЦІ КОШТИ

Усе дуже просто. Щоб отримати гроші, військовослужбовець пише рапорт на ім'я командира після набрання чинності першого контракту та вступу до виконання обов'язків за посадою на підставі наказу.

Важливий нюанс: особам, які уклали перший контракт про проходження військової служби під час навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, військових коледжів або навчальних частинах (центрах), одноразова грошова допомога виплачується після закінчення навчання в цих навчальних закладах у військових частинах, до яких їх призначено для подальшого проходження військової служби.

Міністерство оборони України на своєму офіційному вебсайті офіційно повідомляло, що з 1 лютого розміри щомісячного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України збільшено. На першому році служби воно не може бути нижче за 20 100 грн.

ГРОШОВА ДОПОМОГА НЕ ВИПЛАЧУЄТЬСЯ:

- особам рядового складу, які в період проходження військової служби за контрактом уклали контракт про проходження військової служби на посадах сержантського та старшинського складу;
- особам сержантського та старшинського складу, яких у період проходження військової служби за контрактом прийнято на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;
- особам офіцерського складу, які в період проходження кадрової військової служби в добровільному порядку виявили бажання проходити військову службу за контрактом;
- у разі продовження військової служби за новим контрактом;
- у разі повторного прийняття на військову службу за контрактом осіб, звільнених із військової служби за контрактом;
- у разі підписання контракту для проходження військової служби у Збройних Силах України особами, звільненими з військової служби за контрактом, з інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також зі служби в правоохоронних органах.

У світовій практиці такі операції не виконували: військові хірурги дістали флешету з ниркової вени

У НАЦІОНАЛЬНОМУ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОМУ КЛІНІЧНОМУ ЦЕНТРІ ВІЙСЬКОВІ ХІРУРГИ ВИКОНАЛИ ЧЕРГОВУ УНІКАЛЬНУ ОПЕРАЦІЮ

Не таємниця, що російські загарбники під час вторгнення в Україну з березня 2022 року застосовують артилерійські снаряди, начинені флешетами (металевими дротиками). Зокрема, такі снаряди навесні минулого року застосовували під час обстрілу Сумської області. Судмедексперти знаходили флешети в тілах мирних жителів, загиблих у

Бучі та Ірпені. Використовували окупанти їх і на Херсонському напрямку. Кожен снаряд танкових або польових гармат може містити до 8000 цих маленьких металевих дротиків.

– Одного дня ми прийняли в госпіталі військовослужбовця, який був поранений флешетою під час артилерійського обстрілу, – розповідає головний хірург Збройних Сил України, кандидат медичних наук полковник медичної служби Костянтин Гуменюк. – З'ясувалось, що металевий дротик пронизав бійцю праву легеню, викликавши скопичення крові в плевральній порожнині, пробив нирку й зупинився в нирковій вені.

З району бойових дій хлопця доставили в мобільний госпіталь, де військові хірурги поставили дренаж у плевральну порожнину, ліквідували накопичення повітря та крові. Стан пораненого стабілізувався, що дало можливість евакуювати його на інший рівень медичного забезпечення в Дніпро, де за допомогою комп'ютерного томографа й було виявлено в нирці металевий дротик. А враховуючи важкий стан військового, його транспортували до Києва.

– Коли він надійшов до нашого госпіталю, ми провели додаткові обстеження та ухвалили рішення виконувати операцію сучасним малоінвазивним методом – лапароскопічним втручанням, – продовжує Костянтин Віталійович. – Добравшись до нирки, магнітом виявили, що флешета перебуває

Якби флешета посунулась на кілька сантиметрів чи пройшла до нижньої порожнистої вени, сталася б масивна кровотеча, і боєць міг би загинути

в нирковій вені гострою верхівкою назовні. Якби вона посунулась на кілька сантиметрів чи пройшла до нижньої порожнистої вени, сталася б масивна кровотеча, і боєць міг би загинути. Отже, лапароскопічно було виділено ниркову вену та зроблено спробу витягнути флешету.

За словами хірурга, вона дуже щільно була фіксована до нирки, що потребувало виконання конверсії. Через невеликий розріз флешета була видалена, отвір в нирковій вені ушитий, і тоді вся хірургічна бригада зрозуміла, що загроза життю пораненого бійця минула. Всі з полегшенням видихнули.

– Без зайвої скромності зазначу, що у світовій практиці такі оперативні втручання не виконувались, – підсумував Костянтин Віталійович.

– Наш підрозділ тримав оборону на одному з рубежів у Луганській області, – розповів врятований захисник-гранатометник Олександр на псевдо «Йожик». – Ворог гатив майже з усіх видів артилерії. І після чергового прильоту я відчув, як ніби щось пронизало мене зі спини. Зробив два кроки, в очах потемніло й упав. Побратими зняли з мене броник, одержу й викликали бойового медика. Він виявився досвідченим, не розгубився. Наказав мені видихнути, ще трохи притиснув груди й наклав на рану оклюзійну пов'язку.

Лише після закінчення ворожого обстрілу «Йожик» покинув позиції. До місця стоянки евакуаційного транспорту боєць у супроводі побратимів пройшов ще три кілометри.

«Йожик» на мить замовкає, розвертається до приліжкової тумбочки, дістає паспорт, а вже з нього в поліетиленовому пакеті ту саму флешету, яку витягнули з його нирки хірурги. І хитрувато усміхаючись каже: «Маю повернути її окупантам – власникам. Адже завдяки професійній майстерності Костянтина Віталійовича Гуменюка й Рими Борисівни Самойленко я маю можливість після короткого відпочинку знову приєднатися до побратимів і продовжити нищити окупантів».

Флешета (фр. *fléchette* – «стрілка»), підкаліберна куля – загострений сталевий снаряд з опереним хвостом для стабілізації у польоті.

Куди телефонувати, коли виникли запитання під час проходження ВЛК

Г РЯЧІ ЛІНІЇ, Н ЯКІ В РТО ТЕЛЕФОНУВ ТИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ЛІК РСЬКОЇ КОМІСІЇ (ВЛК):

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

- отримання направлення на лікування та ВЛК для військовослужбовців ЗСУ;
- необхідні документи для ВЛК;
- оскарження рішень ВЛК;
- виконання рішень ВЛК, соціальні гарантії військовослужбовців.

0 800 500 442

МОЗ УКРАЇНИ

- проходження військовослужбовцями огляду МСЕК;
- ВЛК у цивільних закладах охорони здоров'я;
- прийом скарг на обслуговування в цивільних закладах охорони здоров'я.

0 800 60 20 19

КОМАНДУВАННЯ МЕДИЧНИХ СИЛ ЗСУ

- медичне забезпечення військовослужбовців ЗСУ.

(044) 522 83 58

УРЯДОВИЙ КОНТАКТНИЙ ЦЕНТР:

1545

1545 (на IVR кнопка 9)

– загальна урядова гаряча лінія;

– гаряча лінія з питань ветеранів війни та членів їхніх сімей.

СИЛИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЗСУ

- інформаційна підтримка військовослужбовців Сил ТрО ЗСУ щодо направлення на лікування та проходження ВЛК

0 800 507 028

МІНІСТЕРСТВО У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

- підтримка ветеранів війни:
(063) 227-14-27 – з питань встановлення статусів та соціального захисту;
(063) 035-54-68 – з питань психологічної допомоги, оздоровлення, освіти.

НАЦІОНАЛЬНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО З ПИТАНЬ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ, ПРИМУСОВО ДЕПОРТОВАНИХ ТА ЗНИКЛИХ ОСІБ

- підтримка родин військовополонених, примусово депортованих та зниклих осіб – **(044) 287-81-65** (дзвінки з-за кордону).

Додаткова грошова винагорода: кому, скільки і за що

ВІДПОВІДЬ

ЗАПИТУВАЛИ – ВІДПОВІДАЄМО

ЗАПИТАННЯ. Я військовослужбовець ЗСУ. Дістав поранення під час виконання бойового завдання. Зараз проходжу стаціонарне лікування у військовому госпіталі Львова. Чи маю я право на отримання 30 тисяч?

ВІДПОВІДЬ. Виплата додаткової винагороди військовослужбовцям, які у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я (у тому числі закордонних), – з дня отримання такого поранення, включаючи час переміщення до лікарняного закладу (в тому числі з одного лікарняного закладу охорони здоров'я до іншого), або перебувають у відпустці для лікування після важкого поранення за висновком (постановою) військово-лікарської (лікарсько-експертної) комісії, здійснюється в розмірі 100 000 гривень.

ЗАПИТАННЯ. Я водолаз аварійно-рятувального підрозділу ВМС ЗС України. Виконую завдання із підводного занурення та обстеження гідротехнічних об'єктів торговельних портів України. На які види грошової винагороди я можу розраховувати?

ВІДПОВІДЬ. Військовослужбовцям, які під час проходження служби допущені та виконують роботи, пов'язані з водолазними спусками, які забезпечують лікувальну декомпресію, залежно від характеру робіт виплачується винагорода за водолазні роботи у відсотках посадового окладу за 13 тарифним розрядом, установленим у додатку 1 до постанови N 704, але не більше аніж 10 відсотків за кожну годину роботи під водою (з урахуванням збільшення винагороди за роботу в ускладнених умовах).

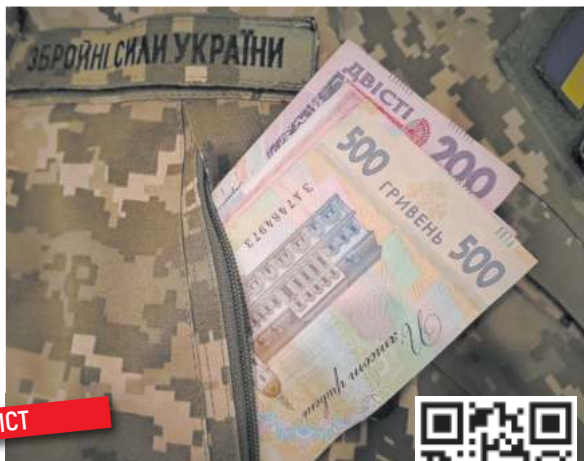
Разом з тим, у разі виконання завдання із підводного занурення та обстеження гідротехнічних об'єктів торговельних портів України на підставі бойового наказу (розпорядження), пов'язаного із всебічним забезпеченням діючих угруповань військ (сил) Сил оборони держави безпосередньо в районах ведення воєнних (бойових) дій згідно з бойовими (логістичними) розпорядженнями, виплачується додаткова винагорода у розмірі 30 000 гривень.

Якщо Ви не знайшли відповідей на свої запитання, пишть нам на money@armyinform.com.ua.

У БУДЬ-КОГО З НАС
МОЖУТЬ ВИНИКНУТИ
ЖИТТЄВІ ОБСТАВИНИ,
ЩО ПОТРЕБУЮТЬ
ТЕРМІНОВОГО
РЕАГУВАННЯ
Й ЧАСТО-ГУСТО
ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

Матеріальна допомога для вирішення соціально- побутових питань у 2023 році: особливості виплати

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 р. № 704 передбачене право командирів військових частин у межах наявного фонду грошового забезпечення, передбаченого в кошторисі Міністерства оборони України, надавати один раз на рік військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), особам рядового й начальницького складу матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань у розмірі, що не перевищує їхнього місячного грошового забезпечення.

Перелік обставин, коли військовослужбовцю надається матеріальна

допомога на вирішення соціально-побутових питань, регламентується **окремим дорученням Міністра оборони України № 2683 від 1 лютого 2023 року**.

В окремому дорученні йдеться про те, що «інші підстави для виплати матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та її розміри будуть доведені окремим рішенням Міністра оборони».

Виплата матеріальної допомоги здійснюється за місцем служби **згідно з рапортом військовослужбовця** на підставі наказу командира, а командир – наказу вищого командира за підпо-

ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ В РОЗМІРІ МІСЯЧНОГО ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖНА ВИКЛЮЧНО ЗА НАЯВНОСТІ ТАКИХ ПІДСТАВ:

- смерть військовослужбовця та/або його дружини (чоловіка), дітей, батьків;
- поранення військовослужбовця під час виконання завдань під час воєнного стану;
- у разі наявності у військовослужбовця інвалідності внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини;
- порушення стану здоров'я військовослужбовця, перебування його на лікуванні, реабілітації, що підтверджено відповідними медичними документами (виписний епікриз, довідка про захворювання, постанова військово-лікарської комісії), а саме:
  - онкологічне захворювання (хірургічне лікування, променева та/або хіміотерапія);
  - захворювання на туберкульоз, ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит В, С;
- безперервне перебування на лікуванні, реабілітації або у відпустці для лікування у зв'язку із хворобою (сумарно більше як 30 днів поспіль) внаслідок травм, захворювань нервової, серцево-судинної систем, опорно-рухового апарату та інших захворювань органів і систем з тяжким перебігом або наслідками, що потребують проведення багатоетапного хірургічного лікування, протезування втраченої кінцівки (кінцівок), ендопротезування, трансплантації органів, індивідуального догляду, протирецидивного лікування з довготривалим застосуванням дорогих лікарських засобів;
- сім'ям військовослужбовців, захоплених у полон (крім військовослужбовців, які здалися в полон добровільно) чи заручниками, а також інтернованих в нейтральних державах або визнані безвісно відсутніми.

рядкованістю із зазначенням у ньому розміру допомоги.

У рапорті на ім'я командира військової частини вказується причина звернення та додаються документи, що її підтверджують.

Нагадаємо, що до місячного грошового забезпечення, з якого визначається розмір матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, включаються посадовий оклад, оклад за військовим званням, надбавка за вислугу років і щомісячні додаткові види грошового забезпечення (крім винагород) за займаною посадою, на які військовослужбовець має право на

день підписання наказу про надання цієї допомоги.

Слід зазначити, що цей вид допомоги **не є обов'язковою виплатою**, у тому числі й у разі звільнення. Утім, військовослужбовці мають знати про своє право отримати раз на рік таку допомогу. Тобто перед звільненням особа може звернутись із відповідним рапортом про виплату допомоги.

Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань військовослужбовцям, накази про звільнення яких підписано минулого року, але не виключеним зі списків військової частини, в поточному році **не надається**.

Отримати кошти на ремонт

пошкодженого внаслідок війни житла: стартувала програма

Дія **єВідновлення**

Для зарахування коштів необхідно відкрити спеціалізований рахунок єВідновлення в одному з банків-учасників програми. Це можна зробити двома способами:

- відвідати фізичне відділення банку-партнера та відкрити картку з допомогою працівників установи;
- відкрити картку онлайн у мобільному застосунку банку-партнера.

Наразі до програми підключені **5 банків:**

- **monobank,**
- **ПриватБанк,**
- **Сенс Банк,**
- **А-Банк,**
- **ПУМБ.**

Список банків-партнерів поповнюватиметься в міру їх підключення до єВідновлення.

Обрати відповідний банк для відкриття картки також можна під час заповнення заяви на виплату в «Дії».

Додаткову інформацію щодо програми **єВідновлення** можна отримати, звернувшись на спеціальну урядову гарячу лінію **1545** (кнопка 2) або через чат-боти Урядового контактного центру в Telegram, Facebook. Також можна звернутися до команди підтримки «Дії», надіславши повідомлення у Facebook або Telegram.

ЯК МОЖНА СКОРИСТАТИСЯ КАРТКОЮ?

У разі ухвалення комісією позитивного рішення кошти будуть зараховані на банківську картку автоматично. Жодних додаткових дій, крім описаних вище, робити не потрібно. Не потрібно повідомляти будь-яку конфіденційну інформацію співробітникам банку чи стороннім особам.

Нараховані на картку кошти можна витратити лише на будівельні матеріали чи послуги підрядників, які є учасниками програми. Перелік цих компаній можна буде побачити найближчим часом на сайті єВідновлення.

Кошти з картки єВідновлення не можна зняти готівкою. А також неможливо здійснити їх перерахування з поточного рахунку на інші рахунки або поповнювати баланс картки єВідновлення.

Які потреби у військових та ветеранів:

результати комплексного дослідження

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕТЕРАНСЬКИЙ ФОНД МІНІСТЕРСТВА ВЕТЕРАНІВ ОПУБЛІКУВАВ ДОСЛІДЖЕННЯ «ПОТРЕБИ ВЕТЕРАНІВ». ЦЕ ПЕРШЕ КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТРЕБ І ЗАПИТІВ ВЕТЕРАНІВ ТА ДІЮЧИХ ВІЙСЬКОВИХ, ПРОВЕДЕНЕ В УКРАЇНІ З 2014 РОКУ.

Як зазначається, дослідження має на меті стати практичним гайдом по потребах ветеранів для держави і, зокрема, для міністерств, органів місцевої влади, соціальних служб, центрів зайнятості, фондів та громадських організацій, що опікуються ветеранами. Команда аналітиків Фонду, що проводила дослідження, опрацювала досвід іноземних країн, зокрема США, Великої Британії, Канади, Хорватії.

Водночас актуалізували потреби ветеранів станом на сьогодні, охопили досвід користування та ставлення ве-

теранів та ветеранок до пільг, як вони оцінюють наявні можливості для ветеранів та перешкоди під час отримання різноманітних пільг та послуг.

Ознайомитися із повним текстом дослідження можна тут:

ОПИТАНІ ВЕТЕРАНИ ЗАЗНАЧАЮТЬ, ЩО НИНИ ТА В МАЙБУТЬОМУ ПОТРЕБУВАТИМУТЬ:

допомоги у зміцненні здоров'я –	53,8%
підтримки у придбанні житла –	34,7%
фінансової підтримки –	31,1%
покращення житлових умов –	24,9%
підтримки в отриманні освіти –	24,4%
допомоги із працевлаштуванням –	20,4%
психологічної підтримки –	20%
підприємницьких інвестицій –	20%
пільг на землю –	16,4%
нефінансової підтримки свого бізнесу –	11,1%
допомоги у відновленні житла –	3,1%

Як військовослужбовцю підтвердити **ТРАВМУ**

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ, ЯКІ ЗАХВОРИЛИ РАПТОВО АБО ДІСТАЛИ ТРАВМУ, НАПРАВЛЯЮТЬСЯ ДО МЕДИЧНОГО ПУНКТУ ЧАСТИНИ НЕГАЙНО, У БУДЬ-ЯКИЙ ЧАС ДОБИ. ПІСЛЯ ОГЛЯДУ ЛІКАРЕМ (ФЕЛЬДШЕРОМ) ХВОРІ ЗАЛЕЖНО ВІД ХАРАКТЕРУ ХВОРОБИ НАПРАВЛЯЮТЬСЯ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ.

ПОРЯДОК ПІДТВЕРДЖЕННЯ ТРАВМИ, ЗІЗНОВОЇ ПІДЧАС БОЙОВИХ ДІЙ

1 На стаціонарне лікування поза розташуванням військової частини військовослужбовці направляються за висновком лікаря військової частини, а для подання невідкладної допомоги за відсутності лікаря – черговим фельдшером (санітарним інструктором) медичного пункту. У разі направлення на лікування поза розташуванням частини військовослужбовці повинні бути одягнені відповідно до пори року і мати при

собі **направлення, підписане командиром військової частини, медичну книжку, документ, який посвідчує особу, необхідні особисті речі, атестат на продовольство, довідку про травму (каліцтво, поранення, контузію) і медичну характеристику**, а в разі вибуття на лікування за межі гарнізону – **додатково атестат на речове і грошове забезпечення, проїзні документи до місця розташування лікувального закладу і назад.**

2 У разі якщо обстановка не дозволяє надати довідку про травму (каліцтво, поранення, контузію) до направлення пораненого військовослужбовця на лікування поза розташуванням військової частини, вона надсилається до територіального центру комплектування та соціальної підтримки, до якого приписаний військовослужбовець, який зазнав травми, протягом 30 днів з дня отримання травми або протягом 30 днів з дня надходження відповідної вимоги територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

УВАГА! Якщо дана довідка не видавалась – потрібно скласти рапорт на командира частини з проханням провести розслідування та видати довідку про обставини травми. **До рапорту потрібно додати свої пояснення, а також за можливості свідків (інших військовослужбовців, які були поруч у момент поранення.**

3 Для визначення придатності до подальшої військової служби військово-лікарська комісія (ВЛК) проводиться після завершення лікування. У постанові ВЛК зазначається причинний зв'язок між пораненням та участю у бойових діях (необхідно для оформлення одноразової грошової допомоги).

УВАГА! При ухиленні від призначеного обстеження, порушення режиму лікування особу може бути виписано з госпіталю без ВЛК. Про відмову в обстеженні повідомляють командира військової частини.

4 У воєнний час лікування військовослужбовців має бути закінчене у військовому лікувальному закладі (солдатів, матросів, сержантів і старшин – у батальйонах (командах) видужуючих). У виняткових випадках військовослужбовцям може бути надана відпустка за станом здоров'я на 30 календарних днів. За постановою ВЛК відпустка за станом здоров'я може бути продовжена на такий самий строк, а за відповідних медичних показань – повторно продовжена ще на 30 календарних днів.

5 Якщо після продовження відпустки за станом здоров'я військовослужбовець не може приступити до виконання службових обов'язків, то він оглядається ВЛК для визначення ступеня придатності до військової служби.

Отже, основним та первинним документом, який підтверджує травму військовослужбовця, зазанану під час бойових дій, є **ДОВІДКА ПРО ОБСТАВИНИ ТРАВМИ (ПОРАНЕННЯ, КОНТУЗІЇ, КАЛІЦТВА)**, видана лікарем (фельдшером) медичного пункту військової частини.

ДОВІДКА

про обставини **ТРАВМИ:** що треба знати

ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО СТАТУС ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ, ГАРАНТІЇ ЇХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ» ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ НАДАЄТЬСЯ ДОВІДКА ПРО ОБСТАВИНИ ТРАВМИ (У РАЗІ НАЯВНОСТІ ТАКИХ ОБСТАВИН), ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ ФАКТ УЧАСТІ ОСОБИ В БОЙОВИХ ДІЯХ – ЗАХИСТУ БАТЬКІВЩИНИ ТА ЇЇ ПРАВО НА ОТРИМАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ.

ДЛЯ ОТРИМАННЯ ЦЬОГО ДОКУМЕНТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЕЦЬ МАЄ ПОДАТИ РАПОРТ КОМАНДИРУ ПІДРОЗДІЛУ ЧИ ДО ЛІКУВАЛЬНОЇ УСТАНОВИ, ЯКА НАДАВАЛА ЙОМУ МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ.

ЧИ ПОТРІБНО ПОВІДОМЛЯТИ СВОЮ ВІЙСЬКОВУ ЧАСТИНУ

Представник медичного закладу повинен у документальній формі повідомити командира військової частини про прибуття військового з травмою. Проте, щоб уникнути оголошення в самовільне залишення військової частини, військовослужбовцю варто самостійно повідомити про своє перебування безпосередньому командиру та заступнику командира.

ДЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЛІКУВАННЯ

Залежно від тяжкості травми (поранення) лікування може відбуватися у спеціалізованому медичному блоці при військовій частині, військових госпіталях або в цивільних медичних установах.

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ ЦЕЙ ДОКУМЕНТ

Кожен із факторів у цьому документі впливає на висновок ВЛК і МСЕК та на розмір одноразової грошової допомоги в разі встановлення групи інвалідності або часткової втрати працездатності. Зазначаються умови, місце та час, коли було зазнано травми, а також виключення того факту, що поранення було зазнано під впливом алкогольного чи наркотичного сп'яніння.

ЯК ОТРИМАТИ ДОВІДКУ

Подати рапорт на ім'я свого командира самостійно або через військово-медичну установу, де лікується військовий. До рапорту слід додати своє пояснення щодо обставин поранення в довільній формі. Якщо хтось із товаришів по службі бачив, як ви дістали травму, варто, щоб такі пояснення написали й вони.

Командир військової частини видає наказ про проведення службового розслідування та складання акту розслідування, а уповноважений офіцер збирає пояснення постраждалих та свідків, описує події та складає відповідний акт розслідування. Командир військової частини підписує довідку про обставини травми та направляє її до закладу охорони здоров'я, в якому перебуває поранений.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВАМ ВІДМОВЛЯЮТЬ

Вимагайте від командира надати письмову відмову на рапорт з поясненням причин такої відмови. Далі варто звернутися зі скаргю до вищого командування або до Військової служби

правопорядку ЗСУ протягом одного місяця з дня отримання відмови. Якщо відмову не надали – скаржитися на бездіяльність командира, долучивши до скарги копію рапорту.

ЯКЩО ВИ МАЄТЕ ПРАВОВЕ ЗАПИТАННЯ, ТЕЛЕФОНУЙТЕ ДО КОНТАКТНОГО ЦЕНТРУ СИСТЕМИ БПД ЗА НОМЕРОМ:

0 800 213 103
(дзвінки безкоштовні)

Номер для дзвінків з Telegram:
<https://t.me/+380677213103>
+380677 213 103

Написати юристу в Telegram:
<https://t.me/LegalAidUkraineBot>

Або звернутися до бюро правової допомоги:
https://bit.ly/bpd_buro

ПЕРЕМОЖНА ЗБРОЯ

ЗЕНІТНИЙ РАКЕТНИЙ КОМПЛЕКС

PATRIOT

МАКС. ДАЛЬНОСТЬ ПЕРЕХОПЛЕННЯ ЦІЛІ, КМ:

80

МІН. ДАЛЬНОСТЬ ПЕРЕХОПЛЕННЯ ЦІЛІ, КМ:

3

МАКС. ВИСОТА ПЕРЕХОПЛЕННЯ ЦІЛІ, КМ:

24

МІН. ВИСОТА ПЕРЕХОПЛЕННЯ ЦІЛІ, КМ:

0,06

ЧАС РОЗГОРТАННЯ
З МАРШУ, ХВ.:

30

КІЛЬКІСТЬ
ОДНОЧАСНО
ОБСТРІЛЮВАНИХ
ЦІЛЕЙ:

8

(в секторі
90 градусів)

РАКЕТА:

ВАГА, КГ: 912

ШВИДКІСТЬ, МАХА: 3-5

ВІТЧИЗНЯНОГО ВІСЬКА

КЕРОВАНА КОРАБЕЛЬНА ЗЕНІТНА РАКЕТА

RIM-7 SEA SPARROW

МАСА, КГ:

230

(ракета)

40,5

(бойова частина)

ДАЛЬНОСТЬ ПОСТРІЛУ, КМ:

1,5...20-30

ВИСОТА УРАЖЕННЯ, М:

6...15240

ШВИДКІСТЬ ПОЛЬОТУ, МАХА:

>3,5

САМОХІДНА АРТИЛЕРІЙСЬКА УСТАНОВКА

AS-90

ЕКІПАЖ:

5

ОЗБРОЄННЯ:

гармата: 155-мм нарізна гаубиця L31
довжина ствола : 39, 52 калібрів
кулемет 7,62 мм L7 GPMG

МАКСИМАЛЬНА
ШВИДКІСТЬ РУХУ, КМ/ГОД:

55

ЗАПАС ХОДУ, КМ:

370

ТЕМП СТРІЛЬБИ, ПОСТРІЛІВ:

3/10 СЕКУНД (ЧЕРГА),

6/1 ХВ. ПРОТЯГОМ 3 ХВ.
(ІНТЕНСИВНА СТРІЛЬБА),

2/1 ХВ. ПРОТЯГОМ 60 ХВ.
(ПОСТІЙНА СТРІЛЬБА)

МАСА

45

Т

БОЄКОМПЛЕКТ:

48 ПОСТРІЛІВ
155 ММ

БРОНЬОВАНА РОЗВІДУВАЛЬНО-ДОЗОРНА БОЙОВА МАШИНА

БРОНЯ:
СТАЛЕВА
КАТАНА

FENNEK

ОЗБРОЄННЯ

ОСНОВНЕ:

40-мм автоматичний
станковий гранатомет
HK GMG

ДОДАТКОВЕ:

7,62-мм кулемет
MG 3 Rheinmetall
(Німеччина),

або 12,7-мм кулемет
M2 Browning
(Нідерланди)

МАКСИМАЛЬНА
ШВИДКІСТЬ РУХУ, КМ/ГОД:

115

ЗАПАС ХОДУ, КМ:

860

ЕКІПАЖ:

3

МАСА

9,7-10,4

Т

2X4

(4x4)

Історії звитяги українців різних часів

ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИЙ ОЛЕКСА АЛМАЗОВ УДОСТОЄНИЙ НАЙВИЩОЮ НАГОРОДОЮ В АРМІЇ УНР

Під час Першої світової війни полковник Олександра Алмазов командував Першим кінно-гірським дивізіоном. Він відзначився непересічною мужністю. У 1919-му брав участь в успішному наступі Армії УНР із району Деражні на Вапнярку, в боях за Кам'янець-Подільський, Вінницю та Київ. Воював проти більшовиків і проти білогвардійців.

У березні 1921 року його підвищили до звання генерала-хорунжого Армії УНР. Як учасника Першого Зимового походу 1919–1920 років його удостоїли найвищою нагородою Армії УНР – Залізного Хреста «За Зимовий похід і бої».

Згодом, коли українське військо мусило відступати за Збруч, Олександра Алмазов разом зі своїми вояками був інтернований та переміщений колишніми союзниками-поляками до табору у Владовицях, що в Польщі. Олександра Алмазов помер 13 грудня 1936 року.

У 2018-му році 406-й окремій артилерійській бригаді берегової оборони ВМС України було присвоєно ім'я генерал-хорунжого Олександра Алмазова...

У 2016 році в Києві, Херсоні та Луцьку з'явилися вулиці, названі на його честь. А у 2018-му його ім'я було присвоєно артилерійській бригаді берегової оборони ВМС України...

ПОЛКОВНИК ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ ПРИСВЯТИВ СВОЄ ЖИТТЯ БОРОТЬБІ ЗА МОСКОВИТ МИ

Євген Коновалець народився 14 червня 1891 року в учительській родині в селі Зашків, поблизу Львова. Після навчання у народній школі та в гімназії він студіював у Львівському університеті. У 1914 році його мобілізували до австрійської армії, а у 1915-му він потрапив до російського полону. Звільнившись восени 1917 року, молодий офіцер подався до Києва, де брав участь у створенні Українських Збройних Сил: спочатку куреня Січових Стрільців, а згодом і Корпусу.

У 1920 році з'явилась Українська Військова Організація, яку в липні 1921-го очолив полковник Євген Коновалець. Згодом по-

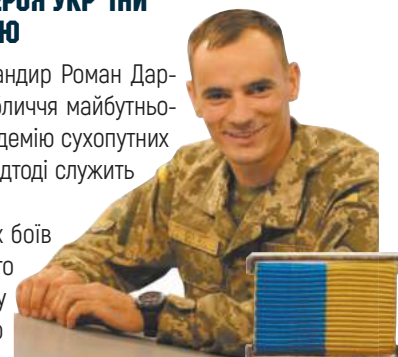
стала необхідність збудувати політичну організацію. Нею стала створена на початку 1929 року за його ініціативи та однодумців Організація Українських Націоналістів. Вістря боротьби ОУН було спрямоване проти головних ворогів української державності – московсько-більшовицьких сатрапів.

Москва після знищення Симона Петлюри бачила в особі Євгена Коновальця свого головного противника. Тому підсланий московський терорист Павло Судоплатов підклав полковникові в машину вибухівку. Життя Героя обірвалося 23 травня 1938 року в Роттердамі...

РОМАН ДАРМОГРАЙ ОТРИМ ВІСНОВА ГЕРОЯ УКРАЇНИ ЗА ЧОТИРИГОДИННУ ОБОРОННУ ОПЕРАЦІЮ

У свої 28 років молодий і талановитий командир Роман Дармограй увійшов до рейтингу «30 до 30: обличчя майбутнього» від Forbes». Він закінчив Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного і відтоді служить у 72-й окремій механізованій бригаді.

Боронив Авдіївку під час найзапекліших боїв і від початку великої війни, батальйон під його керівництвом зупиняв наступ на Київ з боку Броварів. Саме тоді, під час російського вторгнення в Україну 2022 року, він спланував та організував оборону населених пунктів Пухівка, Рожівка та

Після майже чотиригодинного бою 9 березня було знищено 17 танків, 3 БМП та до 55 бійців противника

Калинівка Броварського району Київської області, створивши ефективну систему вогню підрозділів механізованого батальйону бригади.

Лаврін Капуста – перший серед козацьких розвідників

ПАВЛО ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ НАЗИВАВ ЙОГО «СТАРОСТОЮ ГЕТЬМАНСЬКОЇ РОЗВІДКИ». УТИМ, ДОСТЕМЕННИХ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛАВРІНА КАПУСТИ ЗАЛИШИЛОСЯ ДУЖЕ МАЛО.

Усі історичні відомості про нього обмежуються десятьма роками – з 1648 до 1657-го. У Реєстрі Війська Запорозького 1649 року він записаний до Осаульського куреня Чигиринського полку – елітного підрозділу елітної військової частини, яка відповідала за особисту охорону Богдана Хмельницького.

У лютому 1649 року гетьман і князь України Богдан Хмельницький призначив Лавріна Капусту чигиринським городовим отаманом, у 1653–1655 рр. він був також городовим отаманом у Суботіві – родовій резиденції гетьмана. В його обов'язки входили будівництво нових замкових укріплень і ремонт старих, розміщення на постій важливих

делегацій, зокрема й іноземних. І як при цьому не дбати про безпеку очільника держави, розвідувальну й контрольно-розвідувальну діяльність?

Лаврін Капуста був наділений багатьма талантами – господарник, розвідник, дипломат, полководець. До того, як осісти у столиці козацької держави, він командував військовими підрозділами під час Жовтоводської, Корсунської та Пилявецької битв (в останній – уже в званні полковника під командуванням наказного гетьмана Максима Кривоноса).

У жовтні 1648 року полковник Капуста на чолі козацького корпусу здійснив похід на Городок у Гали-

чині, де допоміг місцевим жителям знищити шляхетську заставу, та під Перемишль.

В усіх військових кампаніях (за винятком Охматівської в січні 1655 року) розвідувальним чатам гетьмана, старшим над якими був Лаврін Капуста, завжди вдавалося вчасно і точно встановлювати маршрут просування противника та місце його перебування.

У послужному списку Лавріна Капусти було чимало розкритих змов та успішно проведених спецоперацій. 1649 року шляхтич Яків Смеровський готував замах на Богдана Хмельницького. Для підкупу козаків він мав кілька десятків польських шляхетських грамот, у які потрібно було лише вписати прізвища. Йому вдалося під-

Березень 1650 року. Засідка на пасіці, де гетьман любив відпочивати. Польська агентура підкупила групу козаків, які мали вбити Хмельницького. Але один із пасічників повідомив про підозрілих людей Капусті. Змовників викрито і страчено.

1652 рік. Під час боїв за Бердичів козаки не могли взяти фортецю. Капуста вирішив відправити до поляків диверсанта. Обрали козака, який добре

володів польською мовою та в одному із давніх боїв втратив вухо. Йому порізали стару рану, щоб було схоже, ніби вона свіжа, одягли польський мундир і вигадали «легенду», ніби він утік із козацького полону. Поляки повірили «співвітчизникові», а козак уночі відкрив ворота та впустив у фортецю козацькі війська.

У 1653 році Лаврін Капуста викрив завербованого поляками полковника М. Федоровича-Носачика. Після трагічної загибелі Тимоша Хмельницького в Молдові саме Федоровича обрали козаки керувати його військовим підрозділом. Але коли виявилось, що саме М. Федорович здав місто Сучава молдовському господареві Г. Стефану, гетьман віддав наказ заарештувати зрадника. Лаврін Капуста виявив, що Федорович привласнив частину майна Тимофія Хмельницького і «зле мислив проти гетьмана і всього Війська Запорозького». Розшукали Федоровича в Корсуні, привезли до Суботова, де після необхідних слідчих дій винесли й виконали вирок.

Лаврін Капуста був наділений багатьма талантами – господарник, розвідник, дипломат, полководець. До того, як осісти у столиці козацької держави, він командував військовими підрозділами під час Жовтоводської, Корсунської та Пилявецької битв

Лаврін Капуста, городовий отаман м. Чигирин. Полотно, темпера. 79x68. 1989.

купити кількох козацьких старшин, але Капуста зумів викрити змову. Все було настільки очевидним, що шпигуна засудили до страти просто на козацькій раді.

30 ВІЙН

ІЗ ЗАКЛЯТИМ СУСІДОМ

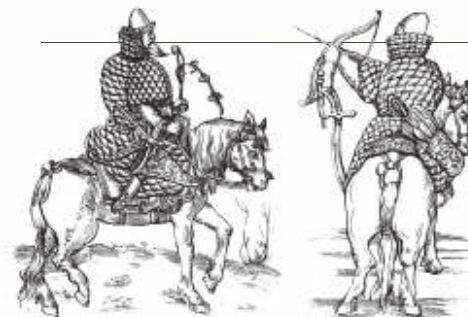

ПЕРША «БАВОВНА» КАМ'ЯНОГО МУРУ, АБО ЯК МОСКАЛІВ ЗІ СТАРОДУБА ВИКУРИЛИ

Перемир'я, оголошене за підсумками попередньої литовсько-московської війни, кілька разів продовжене, закінчувалося 25 грудня 1533 року. Московський князь Василій III почав приготування до взяття Києва, але несподівано помер. Його дружина Олена Глинська хотіла підписати мирну угоду, але сейм Великого князівства Литовського зажадав повернути втрачені території й оголосив війну.

У серпні й вересні 1534 року литовське військо на чолі з Київським воеводою Андрієм Немировичем і Військо Запорозьке з Остафієм Дашкевичем спалили місто Радогощ (тепер – на території Брянської області) та тримали в облозі Чернігів, Стародуб і Почеп. А князь Іван Вишневецький – батько Дмитра «Байди» Вишневецького – спустошив Смоленщину. Наступ супроводжувався переходом цілих підрозділів московського війська на бік литовців.

Литовсько-московська стародубська війна, 1534–1537 рр.

Мінування стародубської фортеці (підкоп з установленням вибухівки) вважається першим успішним досвідом підриву кам'яних мурів, здійсненим литовсько-русько-польським військом

Маючи локальні успіхи і сподіваючись на внутрішні конфлікти, пов'язані зі зміною влади в московії, великий князь литовський Сигізмунд I розпустив на зиму військо, чим негайно скористалися московити. Взимку 1534–1535 років вони здійснили рейд у центральні райони Литви, захопивши багату здобич. Литовсько-польське військо під час нового наступу влітку 1535 року 16 липня захопило Гомель. А 30 липня обложило Стародуб і, прорвавши за допомогою розривних мін стіну фортеці, 29 серпня зайняло місто. Також Москва залишила місто Почеп, спаливши його, а жителів переселивши до Брянська.

Облогою Стародуба – однієї з найміцніших фортець півдня московії – керував Ян Тарновський, майбутній засновник міста Тернополя. Мінування стародубської фортеці (підкоп з установленням вибухівки) вважається першим успішним досвідом підриву кам'яних мурів, здійсненим литовсько-русько-польським військом. Після захоплення міста Тарновський наказав стратити вцілілих московитів. Загинуло, за різними даними, від 1400 до 13 000 осіб.

У червні 1536 року московські війська знову вторглися в Литву, де спалили Кричів, Дубровну й Оршу. Щоб унеможливити допомогу від Польщі, посла московії підбурили волоське військо напасти на Корону з півдня. Невдовзі армія Великого князівства Литовського була змушена залишити територію Сіверщини, утримавши лише Гомель.

Також під час цієї війни московські намісники на північному сході Литовської держави побудували свої замки – Заволоч і Себеж. Наприкінці 1536 року невеликі сили литовців намагалися захопити Себеж, але безуспішно.

25 грудня 1536 року в Москві розпочалися мирні переговори, які закінчилися підписанням 18 лютого 5-річного перемир'я. За умовами угоди за московією залишався Себеж, а за Литвою – Гомель.

Як із російського брухту створюють історичні експонати

РУЇНИ, РОЗБИТА ТЕХНІКА, РОЗКИДАНІ ПРОВІАНТИ ТА ОБМУНДИРУВАННЯ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИ РАШИСТИ НА НАШІЙ ТЕРИТОРІЇ, ТІКАЮЧИ НА МОСКОВЩИНУ – ОСЬ ТАКА КАРТИНА СТОЯЛА У ВСІХ ПЕРЕД ОЧИМА НАВЕСНІ 2022 РОКУ. ОДРАЗУ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ КИЇВЩИНИ КОМАНДА ІСТОРИКІВ ТА АРХЕОЛОГІВ З НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ ІМЕНІ ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО ПОЧАЛА ЗБИРАТИ ДОКАЗИ СКОЄНИХ ЗЛОЧИНІВ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ. ДОСЛІДЖУЮЧИ МІСЦЯ ТИМЧАСОВОЇ ДИСЛОКАЦІЇ ОКУПАНТІВ, ВОНИ ЗІБРАЛИ РОСІЙСЬКИЙ БРУХТ ДО КУПИ ТА СТВОРИЛИ З НЬОГО ІСТОРИЧНІ ІНСТАЛЯЦІЇ ПІД НАЗВОЮ «СТАЛЕВІ ПОЛОТНА».

Ці експонати – не просто шматки якогось металу. У них є своя історія: «хто їх знайшов», «де він був», «від чого цей шматок»... Тільки дослідивши їх, команда істориків з НУОУ може працювати над майбутніми експонатами. Біля кожного з них є світлини їхнього вигляду до того, як вони стали мистецькою роботою. Також ці експозиції супроводжуються текстовими та аудіовізуальними наповненнями.

Наприклад, тут є інсталяція «русской матрешки», яку споконвічно загарбники вважали російською. На-

справді її історія цікавіша. рашисти ще тоді практикували мародерство, тож й

ідея матрешки була вкрадена в Японії. Це один із фактів, що більшість своїх маркерів ідентичності росіяни просто крадуть у своїх сусідів.

саем». Хоча ця інсталяція свідчить, що когось вони не дорахувалися.

За словами істориків НУОУ, були випадки, коли люди, побачивши виставку, потім хотіли передати експонат. Один військовослужбовець привіз фрагмент російського Су-34, якого він збив у Балаклії. Потім науковці навіть знайшли відео, на якому видно, як літак, що падає, падає.

Тепер цю експозицію чудово доповнює ще один цікавий екземпляр – Су-25 «Грач», який встиг проявити себе в Сирії, але в Україні закінчив свій мерзенний бойовий шлях. Саме цей літак успішно збили наші військові.

Ще один цікавий експонат під назвою «Мародер». Уже не з живого російського десантника був знятий годинник від бучанського міського голови, який окупант носив, зрозуміло, недовго.

Чергова інсталяція називається «Мясо кур в собственном соку»... Іноземці просто сміються, коли бачать, що на цій консервній банці тушонки окупанти пишуть свої символи ідентичності «Z», «V», «O» і ще доповнюють потужним гаслом «своих не бро-

ТАНК «АРМАТА»

навіть не для параду

У ЛЮТОМУ 2023 РОКУ РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА, ЩОБ МАТИ ХОЧ ЯКІСЬ «ПАБЕДИ РУССКОГО ОРУЖІЯ», ПОЧАЛА ЗАХОПЛЕНО РОЗПОВІДАТИ, ЩО В ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ ТАК ЗВАНОЇ СВО (НА ВІЙНІ В УКРАЇНІ) З'ЯВИЛИСЬ НОВІ «АНАЛОГОВНЕТНІ» ТАНКИ Т-14 (ІНДЕКС ГБУ – ОБ'ЄКТ 148) «АРМАТА».

Коротко щодо його характеристик, які є у відкритому доступі в мережі: маса танка Т-14 до 55 тонн, він має двигун потужністю 1500 кінських сил і може розганятися до 75 кілометрів за годину. На його озброєнні 125-мм гармата моделі 2А82-1М з дальністю стрільби до восьми кілометрів. Але головна особливість «Армати» – безлюдна башта, аналогів якій у світі немає. Увесь екіпаж танка – три особи – перебуває у броньованій капсулі, відокремленій від боєкомплекту. Така конструкція дозволяє досягти високої захищеності екіпажу.

Але навіть російські експерти говорять про певні «нюанси» виробництва і застосування «Армати». Передусім, це те, що двигун А-85-3А є «недостатньо доведеним» – силова установка для

Т-14 за характеристиками економічності, тепловіддачі, ресурсу значно поступається сучасним зарубіжним зразкам.

До того ж башта танка Т-14 обвішана різного роду датчиками – метеостанцією, прицілами, активною фазованою решіткою, приймальними антенами та антенами ГЛОНАСС, інфрачервоними камерами й іншими численними приладами та оптикою. Усе це може бути легко «знесене» пострілами з 25-мм і 35-мм гармат, встановлених на БМП противника, «начинка» «Армати» дуже вразлива навіть до уламків артилерійських снарядів та вогню стрілецької зброї (великокаліберних кулеметів).

І найвизначніше те, що танк просто начинено електронікою з імпортними комплектуючими (!!!). Чи збереже

вона свою працездатність навіть під час рикошетування бронебійного підкаліберного снаряда (тобто простому ударі), велике питання. Дуже суперечливе і застосування в «Арматі» автомата заряджання. У разі його відмови можливе ручне заряджання, але із втратою швидкострільності до 1 пострілу за хвилину.

До того ж танк абсолютно не випробували в бойових умовах. Хоча в РФ заявили, що у 2020 році він нібито успішно пройшов випробування в Сирії. Також достеменно не відомо, чи існує такий танк взагалі. Він настільки рідко демонструвався публічно, що досі неможливо визначити, що ж насправді бачила публіка: реальний бойовий танк або ж просто ходовий макет бойової машини?

Танк не випробували в бойових умовах. Хоча в РФ заявили, що 2020 року він нібито успішно пройшов випробування в Сирії. Також достеменно не відомо, чи існує такий танк взагалі

Особливо для 99% людей, які навряд чи розбираються в нюансах. Те, що показували у 2015 році, як і те, що засвітилося на «навчаннях» у 2022 році – може бути лише ходова платформа танка з фанерним макетом, який встановлений на неї.

Але відомим у всьому світі «аналоговнетний танк» став завдяки деяким інцидентам, які трапились з першими зразками. Зокрема, під час репетиції урочистого параду, присвяченому дню перемоги, 7 травня 2015-го на красній площі танк зупинився навпроти мавзолею і заглох. Водій танка підняв червоний прапорець, що мало сигналізувати про виниклі проблеми.

Скільки таких танків наразі є в армії РФ – невідомо. Станом на сьогодні, ймовірно, у армії РФ в розпо-

рядженні може перебувати щонайбільше до 20 «Армат», плюс певна кількість машин, які є прототипами Т-14, або навіть ходові макети.

Уся епопея з розробкою і прийняттям на озброєння, а далі й застосування «Армати» в бойових діях, дуже нагадує традиційне російське окозамилування.

І навіть якщо «Армата» справді є більш-менш боєздатним танком, то втрата хоч одного Т-14 обернеться для росіян мало не національною трагедією. Адже жодний інший зразок російського озброєння, виключаючи навіть ядерну зброю, не розхвалювали російські пропагандисти так, як Т-14.

Тому втрата навіть однієї «Армати», а тим більше захоплення цієї машини Збройними Силами України (як були захоплені багато зразків модернізованих російських танків), завдасть нищівного удару по моральному стану армії РФ та російських громадян, які підтримують путіна.

СПАЛЕНА 452 роки тому МОСКВА – натяк для «бункерного діда»

452 РОКИ ТОМУ ВІЙСЬКА КРИМСЬКОГО ХАНА ДЕВЛЕТА ҐЕРАЯ СПАЛИЛИ МОСКВУ. ЗРОБИТИ ЦЕ КРИМСЬКИМ ТАТАРАМ ВДАЛОСЯ ЗАВДЯКИ ТОМУ, ЩО МОСКОВСЬКИЙ ПРАВИТЕЛЬ ІВАН ГРОЗНИЙ ВТЯГНУВСЯ У ТРИВАЛУ ЗАГАРЬНИЦЬКУ ЛІВОНСЬКУ ВІЙНУ (1558–1583), ЯКА ПІДІРВАЛА СИЛИ ДЕРЖАВИ ТА ЗРЕШТОЮ СТАЛА ДЛЯ МОСКОВІІ ФАТАЛЬНОЮ.

Н П Д Н СУСІДІВ — ЯК СОКИР У ВЛ СНІЙ СПИНИ

Фіаско грозного також почалося з ідеї збирання «руських земель» довкола москви й перших успіхів царя на цьому шляху, найбільшим з яких стало захоплення росіянами казані. Ці успіхи й посилення одноосібного режиму царської влади, яка, спираючись на опричнину, викоренила будь-яку можливість опозиції царю, переконали івана грозного у власній непереможності. Вважаючи, що руки в нього розв'язані, у січні 1558 року він напав на Лівонію, з кожним ро-

ком все більше грузнучи у цій війні за тодішній «руській мір».

Складним становищем, в якому опинилася московія у зв'язку з бойовими діями на заході, радо скористався кримський хан Девлет Ґерай. Найуспішнішим великим походом кримських татар на московію за часів Лівонської війни стало вторгнення 1571 року. Тоді кримськотатарське військо безперешкодно переправилося через Оку і швидким маршем рушило у бік москви.

ХТОСЬ ЗНОВУ ПІДП ЛІВ МІСТО...

Девлет Ґерай розбив ставку в селі Коломенському, його сини – на Воробйових горах, звідки відкривався гарний огляд москви. Не маючи артилерії та облогових знарядь, брати місто приступом кримські татари не могли, але їм і не було це по-

Розграбування підмосков'я та навколишніх земель тривало сорок днів, було розорено 36 російських міст

трібно. За останні 50 років після знаменитого походу Мехмеда Ґерая у 1521 році, москва розрослася,

розповзлася далеко за межі своїх укріплень, зробивши свої околиці ласою здобиччю для нападників. Невдовзі над дахами дерев'яних будівель почали з'являтися пасма диму, вириватися з тріском високі стовпи вогню. Тиха та ясна погода, що стояла від ранку, змінилась переддощовими поривами вітру, який розніс язики полум'я по всьо-

му місту. І хоча буревій пригнав хмари, однак рятівна злива все не починалася – лунав сухий тріск блискавок, розкоти-сто гуркотів грім, але дощ так і не пішов.

За кілька годин москва вигоріла вщент. Розчищення згарища тривало

понад два місяці, місто надовго спорожніло, і владі доводилося спеціально переселяти посадських людей із різ-

них міст до столиці. За повідомленнями кримських істориків, розграбування підмосков'я та навколишніх земель тривало сорок днів, було розорено 36 російських міст. Хан Девлет Ґерай, якого стали прозивати Тахт-Алган – «той, хто взяв престол», згодом хвалився, що під час походу було винищено понад 60 тисяч гяурів і ще стільки ж захоплено в полон.

ДОЛЯ ЗГОРІЛОЇ МОСКВИ — ВЖЕ Н ТАК ДЛЯ КРЕМЛЯ

Нажаханий спаленням столиці московський цар змушений був погодитися на виплату кримському хану щорічної данини. Переможець Девлет Ґерай надіслав івану грозному знаменитий кримськотатарський ніж пічак, натякаючи, що переможений може накласти на себе руки.

Спустошення московії 1571 року було жахливим і надовго закарбувалось у народній пам'яті. Невтішна доля столиці московського царства добре засвідчила, що агресивна зовнішня політика завжди обертається проти самого нападника. Однак ще страшнішими стали наслідки Лівонської війни й усєї

політики царя івана грозного. Все це передувало глибокій кризі російської держави, яка опинилась внаслідок бездарної політики своїх правителів на межі загибелі.

Сучасна російська федерація стрімко повторює долю московського царства – як виявилось, президент владімір путін став здібним учнем свого історичного «радника» – царя івана грозного.

Як обдурити тепловізор

ТЕХНОЛОГІЯ ОМАН ТЕПЛОВІЗОРІВ І ТЕПЛОВІЗІЙНИХ ПРИЦІЛІВ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ПРАВИЛЬНОГО ВИБОРУ ВОГНЕВИХ ПОЗИЦІЙ, МАКСИМАЛЬНОГО ЗМЕНШЕННЯ ВИДІЛЕННЯ НАЗОВНІ ТЕПЛА ВАШОГО ТІЛА, ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМОІЗОЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ ТА СТВОРЕННЯ МЕРЕЖІ ВІДВОЛІКАЮЧИХ ТЕРМАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ І ПЕРЕШКОД.

ЛАЙФХАК

■ **ВОГНЕВІ ПОЗИЦІЇ.** Повинні бути такими, щоби більша частина вашого тіла перебувала у «мертвій» для тепловізійних приладів зоні. Простіше кажучи – за кам'яними або земляними спорудами, складками місцевості. Обрані позиції не повинні відрізнятися за їхніми температурними параметрами та зовнішньому маскуванню від оточуючої місцини.

■ **ЗМЕНШЕННЯ ВИДІЛЕННЯ НАЗОВНІ ВАШОГО ТЕПЛА.** Досягається комбінуванням та багат шаровістю предметів одягу. Наприклад, у холодну пору рекомендується вдягати на голову кілька різних за матеріалом балаклав, під однострій – композитну термобілизну із синтетичних та натуральних матеріалів. Усілякий одяг із часом все одно прогріється й стане помітним для тепловізора. Тож на зимовий однострій не завадить натягнути штатний дощовик, він непоганий термоізолятор.

■ **УСЕ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВАШОЇ ФАНТАЗІЇ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ.** Добрий результат забезпечить брезентовий плащ-намет. Деякі умільці підвищують його захисні властивості, підшиваючи з одного боку термоковдру. Це тонка плівка, що покрита металізованим відбиваючим матеріалом, яка застосовується у складі медичного комплексу першої допомоги. Довго утримуватимуть тепло плащ від загальновійськового захисного комплексу (ОЗК), вогнетривкий костюм пожежників...

■ **ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМОІЗОЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ.** Відкриті для ведення вогню або спостереження ділянки тіла маскують не тільки звичними для даної пори року прийомами, але й термоізолюючими матеріалами. Чим гірша теплопровідність обраних матеріалів, тим краще. Багато хто на лінії зіткнення використовує для цього звичайний будівельний утеплювач із фольгою. У відрізки, який прикриває незахищену площу тіла, вирізають отвір під форму корпусу вашої зброї та її приціл.

■ **У НІЧНИХ БОЄЗІТКНЕННЯХ** ствол зброї після першого ж пострілу буде яскраво і довго «світитися», демаскуючи позицію стрілка. А цигарка, навіть якщо ви ховаєте її в долоню або рукав, буде в тепловізорі практично «прожектором», який яскраво підсвітить ціль для снайпера. У цьому випадку, крім маскуванню, радять використовувати метод введення противника в оману штучними тепловими об'єктами.

■ **ЧУДОВО МАСКУЄ ВІД ТЕПЛОВІЗОРА... ОЧЕРЕТ** У його заростях людину прилад фактично не розрізняє. Тепловий потік блокують стебла очерету, в яких циркулюють вода і повітря, що створює охолоджувальний екран. Тому будь-якого роду щити й укриття з очерету бажано тримати під рукою.

■ **ТЕПЛОВІ «ДУРИЛКИ».** Ефективність заходів тепловізійного маскуванню залежить від поточних умов – пори року, температури повітря, наявності сонячних днів, особливостей місцевості та інших чинників. Цікаво, але стовбури дерев у теплу погоду нагріваються вдень так, що «світяться» майже всю ніч, і цей ефект можна використовувати, сховавшись за деревами або дерев'яними перешкодами. Те ж саме спрацює, якщо ви грамотно облаштуєте криївку побіля будівель із цегли. А ось взимку цей фокус вже буде неможливим.

■ **ЦЕ НЕВАЖКО.** Металеві банки або коробки з жаром від багаття або запаленою свічкою, розставлені перед позицією на напрямку спостереження, будуть на екрані ворожого тепловізора яскравими плямами близько доби. На їх тлі відстежити спостерігача, замаскованого одним із вищевикладених способів, буде важче. А серед безлічі хибних цілей нагрітий ствол автомата буде просто однією зі світлих плям серед багатьох, що суттєво ускладнить ворогу ідентифікацію вас як цілі.

За горизонталлю: 1. Лінія, смуга і т. ін., яка окреслює чи обрамлює що-небудь. 5. Італійський мореплавець і купець на англійській службі, який вперше дослідив узбережжя Канади. 9. Назва східної сторони світу у мореплаванні та метеорології. 10. Син Зевса й Каллісто, епонім Аркадії. 12. Те саме, що шматок. 14. Металевий предмет певної ваги, який править за міру під час зважування. 16. Електрично заряджена частинка. 17. Грошова одиниця Західного Самоа. 18. Автомат Калашникова. 19. Прилад, призначений для вимірювання потужності електричного струму. 22. Первісна назва звука С в григоріанській сольмізації, яку пізніше замінив склад до. 23. Комерційна знижка з усієї суми грошей, що належить за товар. 25. Річка в Україні, у межах Конатопського району Сумської області. Ліва притока Єзучу (басейн Дніпра). 27. Велика група яких-небудь тварин. 30. Рух ногою вперед, убік або назад, що його робить людина або тварина, ідучи або біжачи. 33. Тас... (невеликий острів у Східно-Сибірському морі, що є частиною островів Анжу в складі Новосибірських островів). 34. Скринька з вузьким прорізом, в яку опускаються виборчі бюлетені при таємному голосуванні. 36. Виявлення в кому, чому-небудь когось знайомого або чогось знайомого. 37. Великий дворичний чи багаторічний бур'ян родини складноцвітих. 38. Муніципалітет в Іспанії, у складі автономної спільноти Кастилія-Ла-Манча, у провінції Гва-

далахара. 39. Українська торговельна марка безалкогольного і слабоалкогольного газованого енергетичного напою з вітамінним комплексом. 41. У Стародавньому Римі – програма діяльності претора, консула та інших службових осіб, яку вони оголошували, вступаючи на посаду. 43. Сіль або ефір олеїнової кислоти. 46. Магометанська релігія. 49. В давньогрецькій релігії – бог Сонця, творець світу. 50. Кімната в будинку чи квартирі для занять, ділових розмов тощо. 53. Найбільша річка Італії у її північній частині. 54. Великий морський рак ряду десятиногих, що водиться в Атлантичному океані й ціниться за смачне м'ясо. 56. Жалючка комаха. 57. Міра сипких тіл, в основному зерна, на Русі, яка застосовувалася в XVI-XVII століттях і частково пізніше. 59. Туристична подорож за визначеним маршрутом у конкретні терміни, забезпечена комплексом туристичних послуг. 60. ... Гриневичева (українська письменниця). 62. Бойовий заклик під час атаки. 63. Життєва активність, рівень життєдіяльності. 64. Округ у штаті Вайомінг, США.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРД :

За вертикаллю: 1. Острівець. 2. Бронетранспортер. 3. Друг Віні Пуха. 4. Металевий виріб у вигляді гнучкої нитки або тонкого прута. 5. Муніципалітет у Франції, у регіоні Лангедок-Руссільйон. 6. Майстер, висококласний спеціаліст. 7. Рос. авто. 8. Те саме, що тутак. 9. Ні Богові свідка, ні чортові ... (прислів'я). 11. Фахівець із компаративістики, компаративізму. 13. Духовне створіння, яке є головним супротивником бога (бібл.). 15. Острів Малайського архіпелагу, розташований між Суматрою і Балі. 17. 2+1. 20. Автоматична телефонна станція. 21. Фон. 24. Енергетичне поле, яке створюється живим організмом. 26. Горас ... Татл (американський астроном, співвідкривач комет Свіфта – Таттля (родоначальниця метеорного потоку Персеїди) і Темпеля – Таттля (родоначальниця метеорного потоку Леоніди)). 28. Фенольна сполука рослинного походження, що містить велике число гідроксильних груп. 29. Той, хто своєю поведінкою і вчинками викликає здивування. 31. Житель Київської Русі. 32. Свійська тварина родини котячих, що знищує мишей і щурів. 34. Українська Народна Республіка. 35. Звуконаслідування, що передає котяче нявкання. 37. Повний повторюваний цикл у якомусь процесі. 40. Несправедливе звинувачення; наклеп. 41. Сьома літера грецької абетки. 42. Муніципалітет у Франції, у регіоні Рона-Альпі, департамент Верхня Савойя. 44. Застаріла назва представника корінного, малочисельного народу Сибіру. 45. Одинична виміру земельної площі в Англії і Північній Америці. 47. Станція технічного обслуговування. 48. Майно, яке надходить до акціонерного товариства як оплата за акції. 51. Американський антрополог, засновник і голова «історичної школи» в американській етнографії. 52. Муніципалітет у Франції, у регіоні Аквітанія, департамент Атлантичні Піренеї. 55. Муніципалітет у Франції, у регіоні Аквітанія, департамент Атлантичні Піренеї. 58. Геометрична фігура, утворена двома лініями, що виходять з однієї точки. 60. ... (звуконаслідування, що означає крик зозулі). 61. Робоча й навчальна весело-вітальна широка шлюпка з двома, трьома й чотирма парами весел.

За горизонталлю: 1. Лінія, смуга і т. ін., яка окреслює чи обрамлює що-небудь. 5. Італійський мореплавець і купець на англійській службі, який вперше дослідив узбережжя Канади. 9. Назва східної сторони світу у мореплаванні та метеорології. 10. Син Зевса й Каллісто, епонім Аркадії. 12. Те саме, що шматок. 14. Металевий предмет певної ваги, який править за міру під час зважування. 16. Електрично заряджена частинка. 17. Грошова одиниця Західного Самоа. 18. Автомат Калашникова. 19. Прилад, призначений для вимірювання потужності електричного струму. 22. Первісна назва звука С в григоріанській сольмізації, яку пізніше замінив склад до. 23. Комерційна знижка з усієї суми грошей, що належить за товар. 25. Річка в Україні, у межах Конатопського району Сумської області. Ліва притока Єзучу (басейн Дніпра). 27. Велика група яких-небудь тварин. 30. Рух ногою вперед, убік або назад, що його робить людина або тварина, ідучи або біжачи. 33. Тас... (невеликий острів у Східно-Сибірському морі, що є частиною островів Анжу в складі Новосибірських островів). 34. Скринька з вузьким прорізом, в яку опускаються виборчі бюлетені при таємному голосуванні. 36. Виявлення в кому, чому-небудь когось знайомого або чогось знайомого. 37. Великий дворичний чи багаторічний бур'ян родини складноцвітих. 38. Муніципалітет в Іспанії, у складі автономної спільноти Кастилія-Ла-Манча, у провінції Гва-

Чоловік на роботі, дружина вдома. Вирішила вона влаштувати чоловікові сюрприз – купила через інтернет шафу, вирішила сама її зібрати. Збирала все за інструкцією, милується своєю роботою. Тут за вікном прогрімів трамвай – шафа склалася, як картковий будиночок. Дружина знову збирала за інструкцією, знову трамвай – шафа склалася. Вирішила сусіда попросити допомоги. Сусід як був у сімейних трусах, так і пішов. Загалом, зібрали вони вже разом шафу, за інструкцією, як треба, знову трамвай, шафа склалася, сусід каже:

– Давай знову зберемо, я залізу всередину, подивлюся, що там не так...

Зібрали, сусід залізу у шафу, а тут повернувся чоловік. Дружина йому:

– Маю для тебе сюрприз! Він у кімнаті! Чоловік іде до кімнати, бачить нову шафу, відчиняє – а там сусід! Чоловік офігів, питає:

– Петро?! А ти чого тут робиш?

– Юро! Не повірши! Трамвая чекаю!

У нашій сім'ї зарядкою займаються лише мобільні телефони...

Не розумію... Чому штани, в яких найкраще всього лежати на дивані, називаються спортивними???

Чоловік з дружиною вночі в ліжку:

– Коханий, візьми мене.

– Спи, я нікуди не іду.

Випадок у маршрутці:

– Чоловіче, заберить свою собаку, а то по мені блохи скачуть!

– Тузик, відійди, не бачиш – у жінки блохи.

путін виступає перед народом:

– Громадяни, у зв'язку із санкціями Заходу нам доведеться більше працювати!

Голос з натовпу:

– Ми будемо працювати у дві зміни!

– Дякую, ось справжній патріот росії! І нам доведеться відмовитися від західних товарів і продовольства.

– Ми будемо працювати в три зміни!

– Дякую, патріот батьківщини! До речі, а де ви працюєте?

– У морзі!

АРМИЯ РОССИИ

101

ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ
РАЦИОН
ПИТАНИЯ

НЕ ДЛЯ ПРОСЛАВЛЕНИЯ